

Editorial

Noua Revistă de Drepturile Omului publică în acest număr cauza *Peta Deutschland c. Germania* pregătită pentru NRDO de Diana Olar. Asociația PETA Deutschland este ramificația germană a organizației PETA dedicate promovării comportamentului etic față de animale, incluzând prevenirea suferinței acestora și încurajarea publicului de a nu folosi produse obținute prin sacrificarea animalelor. PETA Deutschland intenționa să înceapă, în 2004, în Germania, o campanie publicitară prin afișe cu fotografii reprezentând prizonieri din lagărele de concentrare, alături de imaginea unor animale înghesuite, crescute în ferme de exploatare, și însoțite de scurte texte. Astfel, un afiș care prezenta un prizonier gol, înfometat, alături de fotografia unei cirezi înfometate, avea titlul „Holocaustul în farfuria dumneavoastră” și era însoțit de textul: „Între 1938 și 1945, 12 milioane de ființe umane au fost ucise în Holocaust. La fel de multe animale sunt ucise în Europa în fiecare oră, pentru a fi consumate de oameni”.

În luna martie 2004, trei persoane, președintele și vice-președinții Consiliului Central Evreiesc din Germania au solicitat Curții Regionale din Berlin să interzică organizației expunerea afișelor, fie ele difuzate pe internet, fie în cadrul unor expoziții publice. Reclamanții au calificat respectiva campanie publicitară drept ofensatoare, violând demnitatea lor umană și dreptul la imagine al persoanelor decedate. La 18 martie 2004, Curtea Regională din Berlin a emis ordinul de suspendare solicitat de reclamanți, iar instanțele superioare au menținut această decizie. După epuizarea căilor interne, organizația de promovare a comportamentului etic față de animale s-a adresat CEDO.

Sunt semnificative observațiile pe care judecătorii europeni au simțit nevoia să le enunțe în redactarea hotărârii din 8 noiembrie 2012: de vreme ce campanie publicitară avea legătură cu protecția animalelor și a mediului, ea era, incontestabil, de interes public; imaginile contestate aveau valoarea unor exprimări de opinie, protejate de dreptul la libertatea de exprimare; instanțele naționale au recunoscut că afișele nu urmăreau să înjosească prizonierii lagărelor de concentrare, de vreme ce imaginile sugerau doar că suferința provocată animalelor și oamenilor din fotografii este egală; chiar Curtea Constituțională Federală și-a exprimat dubiile cu privire la violarea demnității umane a persoanelor din fotografii sau a reclamanților, ca efect al campaniei publicitare proiectate. Deși Curtea a împărțit aceste interpretări, în final a considerat că instanțele naționale au motivat într-o manieră relevantă ordinul de suspendare a expunerii afișelor. Ca urmare, a hotărât că Germania nu a violat în această cauză art. 10 al Convenției.

Dacă cele scrise mai sus au fost asumate de Secția a V-a a CEDO, se ridică întrebarea cum putea Curtea să legitimizeze încălcarea exercițiului libertății de exprimare în contextul unei campanii care se împotriva cruzimii față de animale? Argumentul de fond al Curții ar fi că circumstanțele cauzei nu pot fi izolate de contextul istoric și social al campaniei, o referire la Holocaust trebuie privită în contextul specific al trecutului german, iar statul german consideră că are o datorie specială față de evreii care trăiesc în Germania. În alți termeni, trecutul criminal al Germaniei naziste îi asigură statului german de astăzi o amplă marjă de manevră în restricționarea drepturilor și libertăților fundamentale ca răspuns la doleanțele populației evreiești din țară (ale evreilor sau organizațiilor lor).

Interzicerea campaniei lansate de Peta Deutschland a interesat opinia publică din Germania, unde mișcarea pentru o etică a tratării animalelor este foarte puternică. Cu puțin timp înainte, Bundestag-ul pusese punct unei alte dezbateri în care comunitatea evreilor jucase rolul central: privitoare la circumcizia băieților.

La data de 26 iunie 2012, un tribunal din *Köln* a tratat procedura circumciziei aplicată unui copil, deși la solicitarea părinților, drept un act vătămător. Ca urmare, din acel moment, în Germania ritualul circumciziei a devenit un delict. Comunitatea evreilor a fost ultragiată. Ambasadorului Germaniei în Israel i s-a transmis că „Circumcizia este unul din pilonii iudaismului, iar ultima oară când i s-a pus o restricție a fost tot în Germania, în timpul celor mai negre timpuri”. Israelul nu va tolera restricții ale practicilor evreiești oriunde se vor încerca acestea în lume, „și în orice caz, nu în Germania”.

Conflictul tradiție-drepturi ale copilului într-o astfel de situație ridică, cum o arată reacțiile, teme greu de reconciliat. Tradiția circumciziei face parte din cele mai vechi practici evreiești. Supraviețuirea evreilor, ca și comunitate, în condiții deseori ingrate, a depins de păstrarea unor astfel de atribute identitare. Totuși, uneori vine timpul să renegi o tradiție cât de veche. Concluziile mai multor corpuri profesionale din Germania în privința implicațiilor circumciziei sunt ferme: „circumcizia este o procedură de mare risc, dureroasă și uneori traumatică, care are ca efect afectarea ireversibilă a unei componente a corpului foarte sensibilă, funcțională și utilă organismului”. În Germania, Constituția protejează copiii de intervenții care au consecințe fizice.

Sub presiunea comunităților evreiești din toată lumea, Bundestag-ul a adoptat un act normativ menit să asigure legalitatea circumciziei în ciuda instanței din *Köln*. *Au fost impuse* câteva condiții asupra operației care nu ating fondul criticilor. Liderii organizațiilor evreiești din Germania au obținut satisfacție. „Victoria” nu face decât să accentueze insatisfacția opiniei publice: comunitatea evreilor germani devine o forță aflată în coliziune cu standardele etice ale societăților actuale, postmoderne, care se adresează diferitelor forme de cruzime și autoritarism.

Aceste exemple probează importanța interpretării principiilor de drept și corespunzător, a aplicării justiției, arătând un mai mare respect pentru știință și sensibilitatea societăților contemporane. Este contradictoriu să limitezi tocmai acele acțiuni care hrănesc conștientizarea valorii drepturilor în numele drepturilor omului. Soarta campaniei PETA Deutschland oferă acestui raționament o perfectă demonstrație. Cercetările recente au stabilit că perceperea unei diferențe de natură între oameni și animale alimentează ostilitatea față de grupurile percepute ca străine (precum imigranții și minoritățile rasiale – vezi *Costello, K. & Hodson, G.* (in press). *Lay perceptions of the causes of and solutions to dehumanization and prejudice: Do non-experts recognize the role of human-animal relations? Journal of Applied Social Psychology*). Și reciproca este verificată: dezumanizarea grupurilor de altă identitate întărește diviziunea oameni-animale, care la rândul ei intensifică xenofobia etc. Astăzi, știința regăsește, detaliază și probează observația mai veche a lui Theodor Adorno: „Auschwitz începe ori de câte ori cineva privește la un abator și gândește: acestea sunt doar animale...”. Împotriva acestor adevăruri verificate, judecătorii europeni au negat dreptul unor oameni de bună-credință să desfășoare o campanie printre ale cărei consecințe se află o mai mare empatie pentru evrei – și aceasta întrucât câțiva lideri ai comunității au susținut contrariul. În numele demnității evreilor.